

Rychnov nad Kněžnou, 31. srpna 2022

Muzeum a galerie Orlických hor v Rychnově nad Kněžnou – TISKOVÁ ZPRÁVA - 7/2022

Výzva veřejnosti k připravované výstavě Velorex

Prchající stan, tříkolka, splašené trubky, hadrák a mnohé další jsou žertovné názvy dnes již legendárního Velorexu. A právě toto tříkolové vozítko se stane hlavním tématem připravované výstavy rychnovského muzea. K té nyní vydávají muzejníci výzvu s prosbou o pomoc veřejnosti.

Velorex je bezesporu fenomén, o kterém každý alespoň letmo slyšel. Většinu lidí se vybaví dnes již legendární scény z filmu „Vrchní, prchni!“ či žertovné názvy z úvodu článku. Proč ale rychnovské muzeum vybralo pro příští výstavní sezónu právě toto téma? S otázkou se obracíme na toho nejpovolanějšího, ředitele Muzea a galerie Orlických hor v Rychnově nad Kněžnou, Mgr. Tomáše Zelenku: *„Toto legendární vozítko je svým příběhem úzce spjato s naším regionem, což už však úplně každý netuší. Ještě méně je známá skutečnost, že tehdejší výrobní družstvo Velorex vyrábělo i celou řadu dalších přidružených produktů. I když výroba Velorexů skončila již před mnoha lety, je tento fenomén stále živý a pro mnoho lidí se stal i určitým kultem. Naši připravovanou výstavou bychom chtěli na všechny tyto aspekty upozornit a ukázat, že i na takový střípek historie může být Rychnovsko právem hrdé. Jedná se také o ukázkou toho, že v našem regionu má strojírenská výroba, potažmo automobilový průmysl, dlouhou tradici a není pouze záležitostí posledních let.“*

S nápadem na sestavení tříkolového vozítka přišli bratři František a Mojmír Stránští z České Třebové. V roce 1952 se odtud výroba, již sériová, přesunula do Solnice do prostor bývalé truhlářské dílny Hajnových. *„Od roku 1957 byl budován nový závod v Rychnově nad Kněžnou, kam se o tři roky později přemístila výroba komponent pro Velorex. V Solnici se svařovaly kostry a v Rychnově ostatní součástky (kyvná ramena či řízení). Kompletace vozítka probíhala opět v Solnici, kde byla i sedlářská dílna,“* upřesňuje historička Mgr. Martina Dostálová. V roce 1973 byla po neúspěchu čtyřkolových vozítek výroba Velorexu definitivně ukončena. Dále však pokračovala produkce náhradních dílů a přidružené výroby. *„V rychnovském závodě byla zahájena výroba olejových radiátorů Elor, v Žamberku ručních dopravních vozíků, ale především postranních přívěsných vozíků k motocyklům tzv. sidecar. V dalším závodě v Olešnici v Orlických horách byly prvním výrobním programem dětské sedačky s dřevěným sedátkem a později mosazné nábytkové kování. Výroba zapletených kol probíhala na Novém Hrádku a zároveň tu byla lakovna se svařovnou. Všechny zmíněné závody fungovaly pod výrobním družstvem Velorex,“* doplňuje M. Dostálová.

Celou tuto zajímavou a bohatou historii by měla připravovaná výstava zmapovat. A právě

Muzeum a galerie Orlických hor
v Rychnově nad Kněžnou
Jiráskova 2, 516 01 Rychnov nad Kněžnou
IČO: 00371149

proto by muzejníci chtěli poprosit o součinnost. „Rádi bychom požádali veřejnost, zda nemají předměty vztahující se k výrobě Velorexů. Kromě samotných vozítek sháníme také předměty z doplňkové produkce, tedy radiátory značky Elor, dětské cyklistické sedačky, zrcátka či sidecary. Uvítáme také fotografie vozítek, výrobních hal, procesů výroby, zaměstnanců při práci, ale také například upomínkové předměty, reklamy, katalogy, plánky či technické průkazy. Všechny výše jmenované předměty je možné poskytnout buď ve formě daru či zápujčky po dobu výstavy, která se bude konat od dubna do října 2023. Pokud máte na Velorex vzpomínku, rádi ji zaznamenáme, ať v písemné či ústní podobě. Po dohodě se může taktéž stát součástí výstavy,“ uvádí muzejní etnoložka Mgr. Pavla Bláhová a předem všem děkuje za případnou pomoc při přípravách výstavy.

Rychnovské muzejníky můžete v rámci výzvy kontaktovat buď na telefonním čísle 494 534 450 nebo na e-mailových adresách blahova@moh.cz či dostalova@moh.cz.

Kontakt pro další informace:

Mgr. Tomáš Zelenka, ředitel MGOH v Rychnově nad Kněžnou, tel. +420 494 534 450, +420 721 261 666

Mgr. Pavla Bláhová, etnolog MGOH v Rychnově nad Kněžnou, tel. +420 494 534 450

Mgr. Martina Dostálová, historik MGOH v Rychnově nad Kněžnou, tel. +420 494 534 450